

Резюмета на научните трудове
на гл. ас. д-р Невена Аспарухова Панова, представени за участие в конкурса за доцент
по старогръцка литература
(направление 2.1. филология), обявен в ДВ, бр. 96, 06.12.2012 г.

Монография:

1. Панова, Н. Мимеополис. Върху Платоновата политическа и литературна теория на подражанието. София: Сонм, 2012, 205 с.

Представената монография изследва развитието на понятието мимесис и неговите разнопосочни употреби в Платоновите съчинения „Държавата“ и „Законо“. Прави се приносен опит да се оспори приоритетът на литературното, и изобщо на естетическото значение на понятието за мимесис (превеждано традиционно най-често с „подражание“ и по-рядко с „изобразяване“), като се проследява неговата употреба в политическата сфера; акцентира се също така върху действената страна на мимесиса и върху сложните отношения между модел/образец и копие, като се набляга върху новото изображение, което, макар и зависимо от своя образец, е основно нещо ново, което също може да придобие моделна и моделираща функция. Внимание е отделено и на фигурата на миметика, подражателя. Методологически следва да се отбележи, че изследването е проведено въз основа на своеобразно „близко четене“ на пасажите, които съдържат подражателна лексика. Тези пасажии са поне частично групирани според типа мимесис, за който свидетелстват, или според сферата на неговото реализиране и приложение. И когато се говори за подражателните елементи и изяви в областта на изкуствата, и в тази на държавното организиране и нормиране, се достига до извода за иманентната образователна роля на мимесиса според Платоновата концепция. Това, от своя страна, се разбира като пряко следствие от образователната насоченост на Платонова политическа философия. За да се придобие по-пълна, макар и не категорично всеобхватна представа за присъствието на разглежданата концепция в Платоновия корпус, са привлечени и откъси от други диалози („Държавникът“, „Евтидем“, „Епиномис“, „Ион“, „Кратил“, „Протагор“, „Софистът“, „Федър“), които по своеобразен начин репликират с изказаните в „Държавата“ и „Законо“ твърдения. Може да се приеме, че анализът на пасажите от „Държавата“ са интерпретирани по нов начин, при който не се акцентира върху негативизма на Платоновото разбиране за поезията, а се прави опит да се докаже, че такова впечатление може да остави един едностранчив прочит на диалозите, без да се имат предвид постоянните уговорки, които Платон прави относно това, че опасност при общуването с литературни текстове възниква, когато съответните реципиенти (или пък образователни дейци) не са достатъчно подготвени и не осъзнават неизбежния вторичен статус на художествените изображения спрямо действителните обекти, самите те подражания на идеалните образци.

Статии в сборници и периодика; публикувани доклади от конференции:

2. Панова, Н. Римлянинът между otium и negotium. – В: Герджикова, В., Е. Маринова (съст. и ред.). *Cultura animi*. Изследвания в чест на Анна Николова. С.: Изток-Запад, 2004, 292-306.

Този текст е резултат от интереса към отделни аспекти и феномени на „интелектуалния живот“ през класическата гръко-римска античност, и по-точно на разграничаването между частно и публично време на римския интелектуалец, но с цел да се докаже, че специфичното римско „свободно време“, otium, е именно времето за интелектуални занимания, а не просто за отдих или за забавления. Представени са и другите

пластове в значението на понятието, които доуточняват и първичното значение, защото за ползотворната интелектуална дейност е необходима несъмнено известна отстраненост от публичното пространство и известно усамотение. Текстът се основава на интерпретацията на откъси от съчинения на различни римски автори, но основен извор е диалогът на Сенека, озаглавен именно „De otio“.

3. Панова, Н. Четенето като слушане. Наблюдения върху културата на четене в Атина през V/IV в. пр. Хр. – В: Съст.: Ефтимов, Й. и др. (съст.). Литературни култури и социални митове. Сборник в чест на 60-годишнината на доц. Михаил Неделчев., т. II. С.: НБУ, Поредица „Нова българистика“, 2005, 81-93.

Изследването се вглежда в отделни аспекти на голямата тема за устната и писмената култура в класическа древна Гърция, и по-точно на устния елемент в общуването с писания текст през епохата на високата класика, който понякога остава незабелязан от модерните изследователи. Така е поставен както въпросът за правилното съвременно разбиране за античния културен контекст, така и поне имплицитно са прокарани паралели с отделни съвременни модуси на интелектуално общуване. Наблюденията са осъществени въз основа на пасажите то Платонов диалози и от Ксенофоновите „Сократически съчинения“, представящи различни начални (и затова по своеобразен начин уникални, дори чудати) форми на общуване с писани текстове и, съответно, трудностите и колебанията около усвояването на тази практика.

4. Панова, Н. За прелюдите към закона и за законите на диалога (послеслов) . – В: Платон. Закони, прев. от старогръцки Н. Панова и Г. Гочев. С.: Сонм, 2006, 735-744.

Текстът представлява послеслов към първия български превод на последния голям Платонов диалог, „Закони“ (прев. Н. Панова, кн. I-IV, VI-VII; Г. Гочев, кн. V, VIII-XII), като акцентът е поставен върху жанровите характеристики на текста и неговите диалогични специфики. Обърнато е внимание на новаторското, както посочва и самият Платон, разделяне на писания закон на прелюдии и същински наредби, като именно в първия си дял законите могат да функционират като реторически, и оттам, в представите на древните – частично художествени текстове, а законодателят се оказва и поет, а и – вече според цялостната Платонова концепция за ролята в едан идеална държава – философ.

5. Панова, Н. Женски присъствия в Омировия епос. – В: Трета конференция на млади учени във ФКНФ, май 2005. Съст.: В. Кацарова, С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2007, 11-17.

В текста накратко се проследява присъствието на женски персонажи у Омир, и по-специално в „Илиада“, като се прави опит то се представи като структурно важно за епоса като цяло: както Троянската война е започнала заради Елена (но това не е пряка тема на нито една от двете Омирови поеми), така и по-тесният конфликт в „Илиада“ е отново заради жени и именно ситуацията с размяната на наложниците (Хризеида и Бризеида) тук е разгледана най-подробно. Засегнат е и въпросът за наличието на разгърнати сравнения, в които мъжко поведение се сравнява със събития и реакции, характерни за света на жените, но така се достига до заключението, че този „женски свят“ не е така откъснат, както се мисли понякога, а, по характерния за епоса оцялостяващ модел, е необходимо (и естествено) да бъде обрисуван успоредно с мъжкия.

6. Panova, N. Das epische Meer zwischen Homer und Apollonios. – In: Phasis: Greek and Roman Studies (The Argonautica and World Culture), 10 (I), 2007, 116-122.

Текстът съпоставя образа на морето у двамата епически автори – Омир и Аполоний Родоски, като акцентът е поставен върху по-късния епос, „Аргонавтика“. Проследени са

отделни аспекти от присъствието на морето в цялостната картина на света и като елемент от сюжета. Поглед се отправя и към езика, с който се говори за морето. Достига се до извода, че в произведението на Аполоний, което се опитва да следва Омировата стилистика като цяло, за морето се говори все пак донякъде „по-спокойно“, като за по-малка опасност, като за нещо, с което гъркът вече е привикнал, въпреки че в текста се разказва за събития, случили се още преди описваните от Омир.

7. Панова, Н. Socrates ridens? – Алтера Академика, II, кн. 2 (6), 2008, 44-54.

Текстът е посветен на различните ситуации на усмихване, засмиване и размиване в Платоновите диалози. В опит да се предложи частична класификация на тези ситуации се прави разграничение между иронични, приятелски и успокоителни усмивки, както и между включване на „ефекта на усмивката“ само в диалогичната рамка или използването му като методологически или дори чисто философски детайл.

Въз основата на пасажите от „Пирът“, „Федон“, „Евтидем“, „Лизис“ и „Ион“ се достига до заключението, че Сократ, макар и сравнително рядко да се смее сам, очаква смеха на събеседниците си и е наясно със значението му за развитието на диалектичката дискуссия. Обърнато е внимание и на литературните техники, посредством които Платон интегрира ситуациите на смях в писания текст на диалозите.

8. Панова, Н. „Одисеята“ на Пенелопа – вариации на мита и неговите интерпретации. – В: Societas Classica. Култури и религии на Балканите, в Средиземноморието и Изтока, III-1. Велико Търново, УИ „Св. Св. Кирил и Методий“, 2008, 34-49.

Повод за създаване на този текст е прочитът на романа на М. Атууд „Одисеята на Пенелопа“ (на бълг. прев. Д. Равалиева, С., 2006), позволяващ провеждането на редица наблюдения в полето на рецепцията на антични митове и сюжети от старогръцката литература. Към тази първична насока в случая е добавена обаче и съпоставка с изградения в Омировата „Одисея“ образ на съпругата на Одисей. Именно така е показано, че Омировият текст крие много пластове и позволява разнообразни интерпретации на отделни образи, ситуации и минисюжети, включително в зависимост от предварителните познания на отделния читател за съответния митологичен контекст. Пенелопа също се оказва много сложен персонаж, а не само вярната съпруга, успяваща да задържа женихите си надалеч с помощта на една-единствена хитрост.

9. Панова, Н. Кратък животопис на Плутарх. – В: Плутарх. Успоредни животописи, прев. Д. Вълчева, Д. Табакова, Н. Панова. С.: Фондация за българска литература, 2008, 4-13.

Текстът представлява предговор към изданието с първи български преводи на част от Плутарховите животописи („Тезей“, прев. Н. Панова; „Ромул“, прев. Д. Табакова; „Перикъл и Фабий Максим“, „Алкивиад и Кориолан“, прев. Д. Вълчева; „Демостен и Цицерон“, прев. Н. Панова) с акцент върху интелектуалната позиция на Плутарх и върху неговите космополитизъм, но и привързаност към родната среда; върху „разкъсаността“ му между гръцките и римските модели, които се опитва, именно затова, да обедини в жанра на съпоставителните биографии.

10. Панова, Н. (Без)опасната антична литература. Преводна рецепция на старогръцката литература в България (1944-1989). – В: Дойнов, П. (съст.). Социореалистически канон/ алтернативен канон, С.: ПАН и НБУ, 2009, 307-325.

В текста е направен опит за откриване на определени тенденции в преводната рецепция на старогръцки автори в епохата на социализма в България, като се отбелязват някои разлики в отношението към античната литература през отделните десетилетия на

периода. Като цяло, при представянето на античната литература на български, при неизбежната идеологизация в онзи момент, може да се говори както за една сравнителна свобода, доколкото античното е нещо далечно и затова – безопасно, но също и за стремежа то да бъде включвано (и размивано) сред други канонизиращи поредици с произведения от чуждите литератури, а задачата на преводача се оказва създаването на толкова добър превод, че да не се налага мислене за и търсене на оригинала. За провеждане на изследването са използвани различни материали, първични и вторични изследвания като преводачески предговори и специализирани обзори върху преводна история и рецепция, но също и някои архивни материали (например вътрешни рецензии), обсъждащи точно релевантността на даден превод на античен автор.

11. Панова, Н. Теокрит и неговите идилии. – В: Теокрит. Идилии, прев. Т. Дончев. С.: Аля, 2010, 93-100.

Текстът представлява послеслов към първото издание на превода на Теокритовите идилии I-XVI, осъществен от Т. Дончев преди няколко десетилетия. Най-силно внимание се обръща на жанровата характеристика на преведените творби. Представят се различните възможни названия на „идилията“, посочват се и нейните по-ранни образци в старогръцката литература, и рецепцията ѝ в Рим. Разглеждат се също и бележките, които предлагат самите идилии за собствените си характеристики и вътрешна типология (варираща, най-обобщено, между същинската пастирска песен-описание и динамичния диалогичен мим).

12. Панова, Н. Политическото като игра според Платон в „Закони“. – Критика и хуманизъм, кн. 33, бр. 3, 2010, 237-250.

В началото на текста се разглеждат някои по-обща твърдения от също сами по себе си игровите като жанр диалози („Държавникът“, „Държавата“, „Закони“, „Теетет“), които дават основание да се говори за политическото съграждане на общността като за форма на игра, като за (подражателна) дейност, организирана според правила и стратегии в опит да се достигне до идеята-образец. Като по-конкретни форми на игрови активности, предназначени от философа и/или от законодателя за гражданите, са разгледани конкретни образователни практики, както и празниците, на които именно през забавата се актуализират способностите за всекидневна сериозност у гражданите; празниците, реализирани с помощта на боговете, които явно и по този начин правилно насочват нишките в душите на отделния човек (съществен, позитивен елемент от ролята им да направляват хората, все едно са „марионетки“).

13. Панова, Н. Играта, играчките и играчите като политически проблем според „Закони“ на Платон. – В: Гочева, Д. (съст.). Политическата мисъл на европейското „минало“. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2010, 82-107.

Тук темата за играта отново се разглежда разнопосочно, основно през свидетелствата от „Закони“, като се интерпретират както пасажи, в които става дума за детска или празнична игра в буквален смисъл, така и се акцентира върху съотношението между игрови и сериозен аспект на политическото действие, а и на диалогичното разсъждаване и препоръчване през някои авторефлексивни пасажи. Изходен е пасажът, в който хората са представени като марионетки на божествата („Закони“, I, 644-645), но в опит да се предложи такъв негов прочит, който сочи към общите правила и регулации в света, а не толкова към подчинената позиция на хората.

14. Панова, Н. Кратил, или за античния и за модерния филолог и антифилолог. – В: Славова, М., В. Герджикова, Н. Шаранков, Д. Вълчева (ред.). *Studia Classica*

Serdicensia, т. 1. Musarum semper amator (посветен на 60-гоишнината от рождението на проф. дфн Д. Бояджиев). С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2010, 326-332.

В това кратко изследване са обединени и интерпретирани няколко пасажа от различни Платонов диалози (на първо място „Кратил“, но и „Ион“, „Законо“, „Лакет“, „Теетет“, „Филеб“, „Федър“), в които се дава частично определение на филолога. Разгледаните откъси са на пръв поглед не съвсем съгласувани помежду си, но въпреки това и въпреки ялната начална убеденост, че понятието „филолог“ много късно добива съвременното си професионализирано значение, са открити все пак някои общи за различните епохи белези на същинската любов и отдаденост на словото, която, в античния случай, повече се доближава до философския, отколкото, например, до посредническия преводачески етос.

15. Панова, Н. Едип между пророческия взор и собственото ослепяване в българската критическа рецепция. – В: Протохристова, К. и др. (съст.). Съдбата на Едип – българските маршрути. Материали от уъркшоп (18 май 2010 г.). Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2011, 239-252.

Прави се своеобразен обзор на рецепцията на „Едип цар“ на Софокъл в интердисциплинарен контекст, но с акцент върху заниманията на класическите филолози. Отчита се сериозното влияние, оказали върху всички съвременни интерпретации на трагедията както Аристотеловата „Поетика“, така и употребата на образа на Едип като пример от Фройд и психоанализата. Посочва се, че така е възможно отдалечаване от посланията на самия текст, но се и уточнява, че поне свидетелството на Аристотел действително не може да се пропуска. Разглеждат се различните посоки на съвременно интерпретиране на „Едип цар“, вкл. като учебен текст, и се очертава засиленото в последните години преминаване на интереса на изследователите от въпроса за (личната) трагическа вина към този за властта и нейните носители по-общо.

16. Панова, Н. Платон като литературен критик в „Законо“. – В: Societas Classica. Култури и религии на Балканите, в Средиземноморието и Изтока, V. Велико Търново: УИ „Св. Св. Кирил и Методий“, 2011, 183-195.

Отправна точка за този текст е един пасаж от Втора книга на „Законо“ (II, 658), в който хипотетично се състезават, и съответно – класифицират различни литературни жанрове в зависимост от вкусовите критерии на различните групи в общността. Става ясно, че най-високо образованите възрастни граждани, най-пряко ангажирани с регулирането на образователната система, биха поставили епическите текстове най-високо. През този пасаж се изказва предположението за нееднозначното отношение на Платон към поезията, която в „Законо“ не е „отхвърлена“ в степената, в която това става в „Държавата“. Освен това се правят наблюдения и върху директно посочения от самите събеседници поетичен характер на диалогичното законотворене, описано в текста на „Законо“.

17. Panova, N. Plato as a Literary Theorist in the Laws (Some Possible Readings). – В: Герджикова, В.; Е. Маринова (съст.). Класическото образование в контекст. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2012, 75–97.

В текста се обобщават и интерпретират по-задълбочено повече пасажи от „Законо“, които в различна степен представляват свидетелства за литературните интереси на Платон. Във фокуса на изследването отново попадат какво „каталогичните“ позовавания на различни по-ранни гръцки поети, така и въпросите около регулирането на (литературното) образование според това произведение, а и, не на последно място, податките за различния статут на писания законодателен текст. Законът, според Платон, е в достатъчна степен литературен, но, от друга страна, неговата фиксираност е оценявана директно положително. Засяга се и въпросът за критериите при оценяването на литературните текстове (и други произведения на

изкуствата), но в този аспект се достига до извода, че цел на Платон не е ясното определяне на тези критерии, а по-скоро нормирането на общуването с литература в бъдещата (идеална) държава и даването на конкретни примери-парадигми за добри поети.

18. Панова, Н. Самоукият и/или боговдъхновен аед: бележки върху Одисея, XXII, 347–348. – В: Веселинов, Д. (съст.). Девета конференция на млади учени от ФКНФ, май 2012. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2012, 212-219.

Отново в перспективата на въпроса за авторефлексивното присъствие на темата за епоса в рамките на самия Омиров епос в текста е разгледан кратък пасаж от „Одисея“, в който аедът е представен не само като боговдъхновен, но и – изненадващо – също като самоук. Този „собствен принос“ в представянето на поезия най-вероятно се отнася до подбора на подходящите за всяка ситуация на представяне на поезия сюжети, както подсказват редица други епизоди от епическия корпус. И така, въз основа на този и на други пасаж, в които се описва позицията и ролята на аеда, се изказва хипотезата, че у Омир е налице една по-динамична представа за таланта на певеца – той се дължи не само на подкрепата на божествата, но и на собствени заслуги, за разлика от по-категоричната значимост на божественото участие в творческия процес у по-късните гръцки автори.

Статии в съавторство:

19. Панова, Н., Шаранков, Н. Клавдий Елиан – римлянин, отдаден на гръцкото слово. – В: Елиан. Шарени истории. Прев. от старогръцки Н. Панова, Н. Шаранков. С.: Фондация за българска литература, 2009, 4-24.

Предговор към превода на Елиановото съчинение (прев. от старогръцки Н. Панова (кн. III, IV, VI, IX, XI, XIII, XIV) и Н. Шаранков (кн. I, II, V, VII, VIII, X, XII, Откъси), в който са представени оскъдните свидетелства за живота на автора от II-III в., проследена е и историята на текста на преведеното негово съчинение. Акцент обаче е поставен върху структурата, съдържанието и стилистичните особености на текста, останал най-вероятно недовършен от автора си. Търсят се авторовите цели при създаването на този сборник от любопитни и забавни истории за личности, места и събития от вече класическата, и за самия Елиан, древност. Въз основа и на отделни бележки на самия автор, се изказва хипотезата, че мотивът за създаването на сборника е поне троен – да се запази споменът за обектите на отделните разкази; читателите да изпитат удоволствие; но и да се извлекат разнообразни поуки, макар и понякога за това да е необходимо своеобразно преобърнато четене на историите. Посочени са възможните жанрови образци на Елиан, например в сферата на класическата гръцка историография, сама по себе си също доста стилистично „шарена“.

20. Панова, Н., В. Калфина, М. Ивайлова. Преводна и критическа рецепция на античната комедия в България. Обзор на междинни резултати по проект „Арион“. – В: Сярова, К. (съст.). Седма конференция на млади учени във ФКНФ, май 2010. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2011, 116-123.

В текста първо се представят целите на проекта „Арион“, посветен на документирането и анализирането на цялостната рецепция на античната драма в България. След това, с цел да се илюстрират посоките на работа в рамките на проекта, се разглеждат различни аспекти от рецепцията на античната комедия в България през XX в. В полето на критическата рецепция се отбелязва инициативата за честване на 2400 годишнината от рождението на Аристофан през 1955 г., като от публикациите в ГСУ от тематичната конференция по-подробно е представен текстът на Ал. Милев върху комическите похвати у Аристофан. Засегнато е развитието и на преводната рецепция на комедия, като са очертани някои преводачески специфики на работата на Ал. Ничев като преводач на Аристофан (1988

г.) и на А. Пиронков като преводач на „Гърне“ на Плавт (1915 г.). Текстът представя както отделни конкретни резултати, така и предлага методология за по-нататъшни проучвания на материала.

Електронни публикации:

21. Panova, N. The Laws: Plato's revised approach toward the problems of writing and philosophical communication? – Systasis, 10 / 2007(на македонски и на англ. ез.):
<http://www.systasis.org/index.php?option=com_content&view=article&id=137%3A-10-11-----&catid=41%3A2009-03-24-15-34-32&Itemid=71&lang=en>.

В текста се разглеждат разсъжденията на Платон от „Закони“ върху съдържанието и формата на писания закон, който следва да бъде двуделен, защото съдържа убеждаваща прелюдия към закона и същински закон. Това двуделение е представено като новаторско от самия Платон, а според нас то отразява и едно ново отношение на Платон към писания текст като цяло, който в определени контексти, какъвто е законодателният, се оказва необходим, защото именно писмената фиксираност може да гарантира устойчивостта на законите, крайно важна за сравнително консервативната Платонова политическа философия.

22. Панова, Н. Телесност и език на тялото при Платон (Фрагмент 1, „Пирът“). – Литература плюс култура, електронно издание за белетристика, поезия, критика и хуманитаристика, публикация: 16.12.2009:

<<http://www.grosnipelikani.net/modules.php?name=News&file=article&sid=561>>.

В текста се представя ролята на описването на жестовете и изобщо на телесното присъствие на участниците в Платоновия диалог, основно въз основа на „Пирът“, но така се предлага и своеобразен типологизиращ модел за наблюдение на подобни елементи, както от рамкиращите, така и от същинските части на Платоновите съчинения. Към „езика на тялото“ се включват обаче още и метафоричните употреби на телесна лексика, а и присъствието на темата за човешката телесност сред „високите“ философски пасажии на диалозите. Особено важни тук са метафорите, които именно през телесното говорят за характеристиките и за „вкуса“ на самия диалог – като метод и основа на диалектиката, която, наред с другото, самата представлява също споделено „вкусване“ на знание.

23. Панова, Н. Разказът за любовта на Одисей и Пенелопа в Омировата “Одисея”. – В: Форум за литературни изследвания и дебати към сайта на проф. Б. Богданов, публикация: 10.01.2010:

<http://www.bogdanbogdanov.net/forum_arch_bg.php?page=discussion_show&discID=19>.

Като тръгва от многопластовостта на епическия разказ, в който винаги се преплитат няколко отделни сюжетни линии, текстът се заема с реконструиране на разказа за любовта между Одисей и Пенелопа, като събира и коментира разпръснатите пасажии по тази (под)тема в отделните песни на „Одисея“. Една от тезите на изследването е, че като главен герой на подобна поема Одисей несъмнено трябва да се представя като изключителен, включително като заслужил изключителна съпруга, а Пенелопа наистина е представена и от Омир като такава, въпреки че често нейният образ се подлага на по-малко интерпретации. И без да се настоява на мисълта за възстановяването именно на брачната ситуация като водеща по време на цялото завръщане на Одисей, при тези наблюдения е показано, че все пак след края на пътуването на Одисей любовта между него и Пенелопа, досега по-скоро трупала потенциал

да се развива и просъществува щастливо, ще успее именно в това – да бъде всекидневно отношение и чувство.

Статии и студии под печат:

24. Панова, Н. Между естетиката и политиката. Наблюдения върху Платоновата концепция за мимесиса в *Закони*. – ГСУ, ФКНФ, т. 105, 2012.

Изследването, прието за публикуване в ГСУ след обсъждане на редовен Катедрен съвет на Катедрата по класическа филология през м. март 2012 г., представлява първи вариант на разработката по темата за Платоновата концепция за мимесиса, доразвита в самостоятелна монография (вж.1). В този текст се уточнява методологията за работа в съответното изследователско поле и тя е приложена основно върху pasajите от „Закони“, говорещи за подражанието в различни сфери, събрани и систематизирани за първи път: става дума както за статични обекти – резултат от осъществено подражание, като именно тук терминологичната употреба на изследваното понятие е най-близо до всекидневната, но също и за очакваните подражателни откъси във връзка с говоренето за изкуство. Акцентира се обаче върху „политическите“ употреби и приложения на подражанието, които сами варират от образователната конкретика до метафизиката на идеите, а в отделни – ключови според изводите на текста – случаи метафорично обединяват различните нива на подражателна активност в държавата: пример за това може да бъде метафората за препоръчвания политически живот като най-прекрасната трагедия („Закони“, VII, 817b).

25. Панова, Н. Територии на четенето в античната литература. – В: Територии на сравнителното литературознание. София, ФСФ, 2013.

Цел на текста е да очертае една възможна топография на античното четене като културен феномен, като проследи някои обичайни, но и образцови (както гръцки, така и римски) територии (пространственото очертаване е и буквално, но и метафорично) за практикуване на частно и/или публично четене. Прави се заключение, че всички подобни свидетелства се разполагат по средата между устната и писмената комуникация и актът на четене най-често е само елемент от многоаспектната ситуация на слушане-говорене-писане-четене, която обаче убедително, макар и постепенно, води до превръщането на четенето в приета и всекидневна активност.

26. Панова, Н. Около безсмъртието на литературния текст и на литературното събитие в Омировия епос. – В: Събитие и безсмъртие (литература, език, философия, наука). С.: УИ „Св. Кл. Охридски“, 2013.

Това изследване също е посветено на темата за песента-поезията и за творчеството, както и за тяхното значение и за общността, и за отделния индивид, така и за общността, авторефлексивно представени в сцените на „Одисея“, в които се репрезентира представяне на поезия. Тези сцени всъщност представляват същински „събития“ в няколко аспекта: от една страна, обикновено са включени в по-големи празнични събития; от друга страна – събитийна е и боговдъхновеността на поета-певеца, която някак се предава на цялата поетическа ситуация, но, освен това, поезията от епически тип е събитие, защото през нея се осъществява и обезсмъртяване на възпяваните герои.

Рецензии и отзиви (избрани)

Тук са включени само отделни рецензии и отзиви, които също попадат в полето на темите, изследвани във вече представените научни трудове: темите, най-общо, за античната философска проза, за жанровите граници в античната литература, от една страна, както и за българската рецепция на античността, особено в съвременен интердисциплинарен контекст, от друга:

27. Панова, Н. Качествата на добрия император между жанровата условност и универсалния идеал (рецензия за: Анастас Герджиков. Качествата на императора според корпуса на латинските панегирици, София: Изток-Запад, 2007). – Алтера Академика I, 3, есен 2007, 153-157.
28. Панова, Н. Философия vs реторика (рецензия за: Изократ. Речи, прев. В. Герджикова, Н. Шаранков. С.: ФБЛ, 2009). – Литературен вестник, бр. 24, 1-7.07.2009, 6.
29. Панова, Н. Граници на полиса, граници на култа, граници на метода (рецензия за: Франсоа дьо Полиняк. Раждането на гръцкия град. Култове, пространство и общество VIII-VII в. пр.Хр. С.: НБУ, 2009). – Алтера Академика, година III, кн. 1 (9), 2009, 191-195.
30. Панова, Н. Каква ни е Медея? (отзив за сборника „Каква ни е Медея?“, Съст. Клео Протохристова, Светла Черпокова. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2009). – Литературен вестник, бр. 20, 2-8.06.2010, 4.
31. Панова, Н. Изкуството и философията между образа и илюзията (по „Софистът“ на Платон). – В: Университетски дневник, НБУ, бр. 27, 12-14.
32. Панова, Н. и др. Рецепция на античната драма в хуманитаристиката, театралната и преводната критика. – Литературен вестник, бр. 10, 23-29.03.2011, 12-13.
33. Панова, Н. И за театъра сме свикнали да мислим в дихотомии... – уводна бележка като гост-редактор на тематичен брой за антична комедия. – Литературен вестник, бр. 31, 12-18.10.2011, 1.
34. Панова, Н. За Едип и фигурите на подражанието (отзив за: Манчев, Б. Логика на политическото. С.: Изток-Запад, ФХСИ, 2012). – Литературен вестник, бр. 37, 14-20.11. 2012, 13.